

**EKONOMİK ÖZGÜRLÜK VE DEMOKRASİNİN GELİR EŞİTSİZLİĞİ
ÜZERİNE ETKİSİ: ÇOĞUNLUĞU GELİŞMEKTE OLAN SEÇİLİ
ÜLKELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹**

*THE IMPACT OF ECONOMIC FREEDOM AND DEMOCRACY ON INCOME
INEQUALITY: A STUDY OF SELECTED MAJORITY DEVELOPING
COUNTRIES*

Ömer Faruk GÜLTEKİN*

*Geliş Tarihi: 16.07.2024
(Received)*

*Kabul Tarihi: 25.12.2024
(Accepted)*

ÖZ: Ekonomik özgürlük, üretim faaliyetlerinin herhangi bir sınırlama veya kısıtlama olmaksızın gerçekleştirilmesidir. Ekonomik özgürlüğün sağlanması durumunda gerçekleşen faaliyetlerin toplumların ekonomik gelişme süreçleri üzerine olumlu etki edebileceği düşünülebilir. Bu bağlamda ekonomik özgürlük ve alt bileşenleri, demokrasi katsayısı, kişi başına düşen gelir düzeyi gibi faktörlerin gelir eşitsizliği üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olup olmadığını araştırmak çalışmanın amacıdır. Araştırma, çoğunluğu gelişmekte olan ülkelere seçilmiş, Türkiye'nin de içinde bulunduğu 17 farklı ülke ve veri setinin en geniş aralığı olan 1995-2020 dönemi için yapılmıştır. Kantil regresyon aracılığıyla dört farklı kantil aralığı oluşturulmuştur. Sonuçlara göre, mülkiyet haklarındaki iyileşme tüm kantil düzeyleri için gelir eşitsizliğini artırıcı etki oluştururken, finansal özgürlük ve yatırım özgürlüğü gelir eşitsizliğini azaltıcı etki oluşturmuştur. Kişi başına düşen gelir düzeyi artışı ve demokrasi de farklı kantil grupları için gelir eşitsizliğini azaltıcı etki oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Kalkınma, Gelir Eşitsizliği, Ekonomik Özgürlük, Panel Veri Analizi, Kantil Regresyon.

ABSTRACT: Economic freedom is the realization of productive activities without any limitations or restrictions. Unrestricted activities can have a positive impact on the economic development processes of societies. In this context, the aim of the study is to investigate whether factors such as economic freedom and its subcomponents, democracy coefficient, and per capita income level have a significant effect on income inequality. The research conducted for 17 different countries, mostly selected from developing countries, including Turkey, and for the period 1995-2020. Four different quantile intervals constructed through quantile regression. According to the results, improvement in property rights has an increasing effect on income inequality for all quantile levels, while financial freedom and investment freedom have a decreasing effect on income inequality. Increasing per capita income levels and democracy have also had the effect of reducing income inequality for different quantile groups.

¹ Bu çalışma, IERFM 2024 Kongresinde sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve düzenlenmiş hâlidir.

* Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, ofgultekin@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4832-4683.

OPEN ACCESS

© Copyright 2025 Gültekin

Key Words: Economic Development, Income Inequality, Economic Freedom, Panel Data Analysis, Quantile Regression.

EXTENDED ABSTRACT

Freedom of economic enterprise is the advantage of individuals in economic life to carry out their economic activities without any regulation or restriction. In societies where economic freedom increases, innovation and competition are expected to increase with the increase in investment activities. In particular, depending on an important argument put forward by the new institutional economics approach, in cases where economic institutions and rules are realized more effectively, it is possible for a successful economic growth process to occur in the long run due to an increase in income. Improving institutions and organizations that cause income inequality can lead to effective results in terms of increased economic freedom and reduced income inequality. Institutions that support economic freedom, especially the public sector, can contribute to the development of economic freedom and economic growth through low taxes, regulation and subsidies, and regulations in laws.

As an indicator of economic freedom, an economic freedom index created by The Heritage Foundation and The Wall Street Journal in 1995 and its subcomponents and democracy scores calculated by Freedom House will be used. The effects of variables such as per capita income level as a proxy for welfare growth, economic freedom and democracy score on income inequality constitute the focus of the study.

In order to have an explanatory effect on the effects of economic liberalization on income inequality, which is an indicator of development, it may be healthy to consider factors such as democracy and income level together as a supportive factor of the economic freedom process in order to investigate the relations on a stronger basis and to discuss the possible results. In this direction, a model to be created with democracy as a supportive factor of economic freedom and per capita income level can contribute to investigate the effects of economic liberalization on income distribution. The main motivation of the study is to investigate the effects of certain factors affecting the economic liberalization process on income distribution, which is a development indicator. In this direction, the sub-components of economic freedom, the democracy indicator and the effects of per capita income level on income distribution come to the fore as the main elements of the model. Based on the information:

i) Do the sub-components of economic freedom affect income inequality in a statistically significant way? If so, in what direction?

ii) Does democracy affect income inequality in a statistically significant way? If so, in what direction?

iii) Does per capita income level affect income inequality in a statistically significant way? If so, in what direction? The model of the research is as follows:

$$\text{Income Inequality}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Per Capita Income}_{it} + \beta_2 \text{Democracy}_{it} + \theta X'_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Income inequality is obtained from Solt (2020) calculations, per capita income level is obtained from World Bank data at constant 2015 prices, democracy data are obtained from the coefficients calculated by Freedom House, and economic freedom components are obtained from statistics calculated by the Heritage Foundation. The democracy coefficient is evaluated between 1 and 7 points, with a score of 1 indicating regimes with the highest level

of democracy for countries, while a score of 7 indicates regimes with low levels of democracy. The research period 1995-2020.

According to the quantile regression test results, while property rights have an increasing effect on income inequality at all quantile levels, investment freedom has a decreasing effect on income inequality only at quantile level q80. Financial freedom has a statistically significant and decreasing effect on income inequality at all quantile levels except q60. While per capita income level produces statistically significant results only for the quantile levels q40 and q80, these results are in the direction of reducing income inequality. In terms of the increase in the coefficient for democracy, the deterioration in democratic governance in the countries has an increasing effect on income inequality. It can be stated that a more widespread understanding of democracy reduces income inequality (except q60) in the countries considered.

There is a decrease in income inequality may occur due to the opportunities for improvement in economic freedom and democracy. For many developing countries, increases in income levels together with more market-friendly policies that contribute to the development of institutions that support economic freedoms can reduce income inequality. At the same time, market support to increase economic freedoms (tax and investment advantages, subsidies, technical assistance, etc.) will create a basis for greater equality of opportunity for countries.

Positive developments in factors directly related to the economic development process, such as democracy and welfare growth, also reduce income inequality, which is important for societies to create breakthroughs that will strengthen the demands for democracy in order for both present and future generations to live in economies with higher welfare levels.

1. GİRİŞ

Ekonomik girişim özgürlüğü iktisadi yaşamda yer alan bireylerin iktisadi faaliyetlerini herhangi bir düzenleme veya kısıtlama olmaksızın yerine getirebilme avantajıdır. Ekonomik özgürlüğün arttığı toplumlarda yatırım faaliyetlerinin de artışıyla birlikte yenilik ve buna bağlı olarak rekabetin de artması beklenir. Özellikle yeni kurumsal iktisat anlayışının öne sürdüğü önemli bir argümana bağlı olarak ekonomik kurumların ve kuralların daha etkin olarak gerçekleştiği durumlarda uzun dönemde gelir artışına bağlı olarak başarılı bir ekonomik büyüme sürecinin oluşabilmesi mümkündür (Apergis ve Cooray, 2017). Rekabet, yenilik gibi süreçlerle birlikte işlem maliyetlerinin azalmasına bağlı olarak ekonomik özgürlüklerin artış gösterdiği bir senaryoda ekonomik kurumların kalitesi de artacaktır. Gelir eşitsizliğine neden olan kurum ve kuruluşların geliştirilmesi, ekonomik özgürlük artışı ve gelir eşitsizliğinin de azalması bağlamında etkin sonuçların ortaya çıkmasına yol açabilir (Erkuş vd., 2016). Temelde ekonomik özgürlüklerin güvence kapsamında olduğu kuruluşlar tarafından desteklenmesi ve geliştirilmesi gelir dağılımı gibi sorunların uzun dönemde azalmasına neden olabilir. Ancak, literatürde ekonomik özgürlüklerin gelir dağılımını bozucu etkilere yol açtığını iddia eden çalışmalar da mevcuttur. Bu nedenle literatürde konuyla ilgili

genel bir kabulden söz edilemez. Dolayısıyla ampirik çalışmaların öne sürdüğü iddialar kendi içerisinde farklılık göstermektedir (Konu, 2017). Ancak, yaygın kabul gören görüş ekonomik özgürlüklerle gelir eşitsizliği arasındaki ilişkilerin demokrasinin gelişmediği bir ortamda güçlü olamayacağıdır. Özellikle ekonomik gelişme temelinde literatürdeki çalışmalardan bazıları demokrasi ve ekonomik büyümeye bağlı olarak ortaya çıkacak ekonomik özgürlük vb. ekonomik indikatörler arasındaki iyileştirici ilişkileri ortaya koymaktadır (Alesina ve Rodrik, 1991; Erkuş vd., 2016; Karakotsios vd., 2020).

Ekonomik özgürlükleri destekleyen kurumlar başta kamu olmak üzere düşük vergi, regülasyon ve sübvansiyonlar, yasalardaki düzenlemeler aracılığıyla ekonomik özgürlük ve ekonomik büyümenin gelişimine katkı sağlayabilmesi mümkündür. Aynı zamanda rekabeti artırıcı politikalar ve piyasada başta fiyat istikrarı olmak üzere öngörülebilir kararlar aracılığıyla sistemin işleyişine destek olarak kurumların işleyişine katkı sağlayabilirler (Konu, 2017).

Ekonomik özgürlük kavramı bireylere kendi kazançları kapsamında kanunda belirtilen sınırlar dahilinde yapmak istediklerini yapabilme imkanı sağlamaktadır. Ekonomik özgürlüğün gelir dağılımı gibi insan refahıyla ilgili diğer ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşma konusunda da önemli yansımaları olabilir. Bununla birlikte, ekonomik özgürlükteki değişikliklerin gelir eşitsizliği üzerindeki etkileri konusunda daha az kesinlikten söz edilebilir. 1980'lerden bu yana, dünyadaki çoğu ülke, daha fazla ekonomik özgürlüğün verimliliği ve ekonomik büyümeyi teşvik ettiğine dair yaygın kabul gören inanç çerçevesinde ekonomik özgürlükte kayda değer artışlar yaşamıştır. Bu da ekonomik özgürlüklerin ekonomik büyüme ekonomik gelişme gibi önemli ekonomik faktörlerin üzerinde yapmış olduğu etkilerin araştırılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır (Perez Moreno ve Angulo Guerrero, 2016). Çalışmada seçilmiş bir ülke grubu için ekonomik özgürlük ve demokrasi ile refah artışını temsilen kişi başına düşen gelir düzeyi değişiminin gelir eşitsizliği üzerine etkileri 1995-2020 dönemi kapsamında araştırılacaktır. Çalışmanın devam eden aşamalarında sırasıyla literatür özeti, veri seti ve yöntem, bulgular ile sonuç ve öneriler bölümleri yer alacaktır. Çalışmanın salt ekonomik özgürlük ve demokrasiyle birlikte kişi başına düşen gelir değişimlerinin gelir eşitsizliği üzerine etkilerinin panel kantil regresyon tahmini aracılığıyla analiz yapılması noktasında literatüre önemli bir katkı sağlaması beklenmektedir. Panel kantil regresyon, kesitleri bağımlı değişken kapsamında farklı kategorilere ayırarak araştırmacılara daha detaylı bir analiz yapabilme olanağı sağlamaktadır. Ayrıca normal dağılımın gerçekleşmediği durumlar için de uygun bir tahminci olan kantil regresyon, kesit sayısının arttığı panellerde de güvenli sonuçlar üretebilmektedir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Ekonomik büyüme, ekonomik kalkınma gibi kavramlarla gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiler ve/veya ekonomik özgürlüklerle ekonomik büyüme ve kalkınma arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmalar literatürde mevcut olsa da, doğrudan gelir eşitsizliği ve ekonomik özgürlük arasındaki çalışmaların literatürdeki eksikliği dikkat çekmektedir. Ekonomik büyüme ve gelir dağılımı arasındaki çalışmalar mevcutken gelir dağılımı ve ekonomik serbesti arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmalar literatürde fazla bir yere sahip değildir (Konu, 2017). Literatürde yer alan çalışmalardan bazıları ekonomik büyüme ve ekonomik özgürlüğün gelir eşitsizliğini iyileştirici etkisinin mevcut olduğundan söz ederken, bazı çalışmalar ise ekonomik özgürlüklerin gelir eşitsizliğini bozucu bir etki oluşturduğunu öne sürmektedir.

Ekonomik özgürlükler ve gelir eşitsizliği ilişkilerini araştırmadan önce konuyla ilgili temel olarak Simon Kuznets (1955) tarafından öne sürülen ekonomik büyüme gelir eşitsizliği hipotezini incelemek gerekmektedir. Kuznets'e göre gelir eşitsizliği ekonomik büyümenin belirli bir aşamasına kadar artar, ancak belirli bir aşamadan sonra azalmaya başlar. Bu ilişki ters U şeklinde bir eğriyle ifade edilebilir. Bu ilişkiler ekonomik özgürlük bağlamında incelendiğinde ekonomik özgürlüğün ilk aşamalarında gelir eşitsizliği yüksek gelir düzeyine sahip gruplar lehine bozulsa da, devam eden süreçte gelir dağılımı eşitsizliği düzelterek ekonomik özgürlük gelişimine bağlı olarak düzelmeye başlayacaktır. Böylelikle ters U eğrisinin ekonomik özgürlük gelir eşitsizliği temelinde işleme gerçekleşebilir (Apergis, 2015; Konu, 2017).

Simpson (1990) 62 farklı ülkede 1962-1975 dönemi için yapmış olduğu araştırmada gelir dağılımı ile eğitime katılım ve demokrasi sürecinin bir temsilcisi olarak politik haklardaki gelişim arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Elde ettiği bulgulara göre, ters U biçiminde bir ilişki söz konusudur.

Alesina ve Rodrik (1991) 67 ülkede 1960-1985 dönemi için yapmış oldukları araştırmada başlangıçta gelir dağılımının görece daha bozuk olduğu ülkelerde demokrasinin politik baskı etkisiyle gelirin yeniden dağılımı noktasında pozitif yönlü bir etki oluşturacağını ifade etmişlerdir.

Konuyla ilgili önemli bir çalışma da Berggren (1999) tarafından yapılmıştır. 17 farklı ülke için 1975-1990 dönemi için yapılan araştırmanın bulgularına göre, ekonomik özgürlük artışı gelir eşitsizliğini azaltmıştır. Scully (2002)'ye göre ise gelişmiş ve gelişmekte olan 26 farklı ülkede ekonomik özgürlük ve gelir eşitsizliği arasındaki negatif ilişkinin bulunduğu iddiası dikkat çekicidir.

Apergis vd. (2014) ise gelir eşitsizliği ve ekonomik özgürlük arasındaki ilişkilerin kısa ve uzun dönemde değişkenlik göstereceğini, kısa dönemde ekonomik özgürlüğü destekleyen politikaların gelir eşitsizliğini azaltacağını, uzun dönemde ise olumlu yönde etkileyeceğini iddia etmektedir.

Erkuş vd. (2016) demokrasi ile ekonomik serbestinin gelir dağılımı üzerine etkilerini araştırdıkları çalışmalarında ekonomik özgürlük ve demokrasi artışının özellikle orta sınıf üzerindeki pozitif yönlü etkisiyle gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde bir etki oluşturacağını iddia etmektedirler.

Bu iddiaların yanı sıra Carter (2006), Perez- Moreno ve Angulo-Guerrero (2016) ve Konu'ya göre (2017) ekonomik özgürlük artışı gelir eşitsizliğini artırıcı etki oluşturmaktadır.

Graafland ve Lous (2017) beş farklı ekonomik özgürlük türünün gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini test etmek için 21 OECD ülkesinden oluşan bir örneklem üzerinde panel analizi kullanarak yapmış oldukları analizin sonuçlarına göre mali özgürlük, serbest ticaret ve hükümet düzenlemelerinden bağımsızlığın gelir eşitsizliğini artırdığını, sağlam paranın ise gelir eşitsizliğini azalttığını öne sürmüşlerdir.

Karakotsios vd. (2020) 1995-2016 dönemi boyunca 58 ülkeden oluşan bir panel üzerinde panel eş bütünleşme teknikleri ve Havuzlanmış Ortalama Grup (Pooled Mean Group- PMG) tahmin yöntemini uygulayarak gelir eşitsizliği, vergilendirme ve ekonomik özgürlük arasındaki nedensel ilişkileri ampirik temelde incelemişlerdir. Bulgular, vergilerin GSYH'ye oranı ile gelir eşitsizliği arasında uzun dönemli ve çift yönlü bir nedensellik ilişkisi ortaya çıkmakta olduğunu göstermektedir. Bulguları yanı sıra yazarlar ekonomik özgürlüğün gelir eşitsizliği üzerine iyileştirici bir etki oluşturduğunu da iddia etmişlerdir.

De Soysa vd. (2023) ekonomik özgürlüklerin gelir eşitsizliği üzerine etkilerini serbest piyasalara daha bağımlı hükümetlerin beşeri sermayeye erişimi artırmaya odaklanacağını ve böylece yüksek büyüme ile gelir eşitsizliği artsa bile fırsatları artırarak zengin ve yoksul arasındaki uçurumu daraltacağı iddiasından hareketle 1990-2017 döneminde 128 gelişmekte olan ülkeyi kapsayan bir Ekonomik Özgürlük Endeksi'nin standartlaştırılmış GINI ile ölçülen gelir eşitsizliği ve kaliteli okullaşma, sağlık ve adalete erişim eşitliği üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre, ekonomik özgürlük, daha yüksek gelir eşitsizliği ile ilişkili olsa bile, aynı zamanda fırsatlara erişim ile de güçlü bir şekilde ilişkilidir.

Huynh (2024) 2000-2018 döneminde 35 Asya ekonomisinde ekonomik özgürlük, ekonomik kalkınma ve bunların etkileşiminin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerine Kuznets eğrisi perspektifinden ışık tutmaktadır. Ampirik sonuçlara göre, başlangıçta ekonomik özgürlük artışı gelir eşitsizliği artışına neden olmakta, daha sonra bir ekonomik kalkınma eşliğinden itibaren ekonomik özgürlük gelir eşitsizliğini azaltmaktadır. Böylece Kuznets ters U hipotezi Asya ülkeleri için geçerlidir.

Literatür sonuçlarına göre gelir eşitsizliği ve ekonomik özgürlük arasında pozitif ve negatif yönde olmak üzere farklı yönde ilişkilerin bulunduğu iddia edilebilir (Bennett ve Nikolaev, 2017). Buna bağlı olarak literatürde ekonomik

özgürlüğün gelir eşitsizliğini kesin olarak iyileştirdiği yönünde bir uzlaşımın bulunmadığı iddia edilebilir. Bu bilgiler ışığında çalışmanın devam eden kısmında veri seti ve yöntem bölümü yer almaktadır.

3. VERİ SETİ VE YÖNTEM

Ekonomik girişim özgürlüğü iktisadi yaşamda yer alan bireylerin iktisadi faaliyetlerini herhangi bir düzenleme veya kısıtlama olmaksızın yerine getirebilme avantajıdır. Ekonomik özgürlüğün arttığı toplumlarda yatırım faaliyetlerinin de artışıyla birlikte yenilik ve buna bağlı olarak rekabetin de yükselmesi beklenen bir durumdur. Sonuç olarak uzun dönemde ekonomik büyüme süreci için avantaj oluşturabilir. Burada dikkat çekici nokta büyüme sonrası oluşacak refahın topluma yansıyor yansımamasıdır. Bu noktada, ekonomik gelişme sürecinin sağlanabilmesi için şart olan adil gelir dağılımının sağlanması bir noktada sürecin temel itekleyicisi ekonomik özgürlüklerle ekonomik gelişme sürecinin önemli etken faktörlerinden gelir dağılımında adaletin belirli bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Toplumsal olarak gelir dağılımı adaletini ölçmek çeşitli zorlukları içerse de, gelir dağılımıyla ilgili olarak önemli ölçüm göstergeleri bulunmaktadır. Ekonomi bilimi özellikle ekonomik kalkınma temelinde değerlendirildiğinde, normatif bir bilim dalı olarak, verilerin kullanılmasıyla birtakım önemli sonuçların elde edilmesine bağlı olarak aynı zamanda pozitif bir bilim dalı olduğunu da göstermektedir. Bu bağlamda normatif bir alan olan kalkınma disiplini gelir dağılımı adaleti ekseninde ele alındığında gelir dağılımında adaletin hangi kıstaslarla sağlanacağı önemli bir sorunun da meydana gelmesine yol açmaktadır. Rakamlara bağlı olarak bir veri seti içeren gelir eşitsizliği ise bu çerçevede ekonomik kalkınma temelinde gelir dağılımı ve ekonomik özgürlükler ilişkilerinin araştırılmasında önemli bir role sahip olabilir. Gelir eşitsizliğini temsilen kullanılacak bir değişken olan Gini katsayısı 0 ile 1 arasında hesaplanmakta olup katsayı 1'e yaklaştıkça ülkede gelir eşitsizliği artarken 0'a yaklaştıkça gelir eşitsizliği azalacaktır.

Ekonomik özgürlük özellikle son dönemde literatürde ön plana çıkan bir kavram olmakla beraber ekonomik özgürlük kavramını genel olarak modele dahil etmek özgürlük faktörünün yeterince açıklanması noktasında sınırlı kalabilir. Bu doğrultuda ekonomik özgürlük kavramının kendi içerisinde farklı kategorilere ayrılarak model oluşturmak, ekonomik özgürlük bileşenlerinin gelir eşitsizliğiyle arasındaki ilişkilerin değerlendirilebilmesi için daha sağlıklı olacaktır. Bu noktada incelenmesi gereken nokta ekonomik özgürlük kavramının hangi alt kategorilere indirgeneceğidir. Ekonomik özgürlük kavramı geniş bir küme içerdiğinden, alt kategorilerin tanımlanması ve ayrıştırılması önemli bir konudur. Bu bağlamda 1995 yılında The Heritage Foundation ve The Wall Street Journal tarafından oluşturulmuş bir ekonomik özgürlük endeksi mevcuttur. Özellikle ekonomik liberalleşme düşüncesiyle geliştirilmiş bu endeksle ekonomik liberalleşmeye yönelik ölçümler

yapılmakta ve ülkeler belirli skorlarla sıralanmaktadır. Bunun yanı sıra mülkiyet hakları, devlet bütünlüğü, yargısal etkinlik, vergi yükü, mali yapının sağlığı, kamu harcamaları, iş özgürlüğü, işgücü özgürlüğü, parasal özgürlük, ticari özgürlük, yatırım özgürlüğü, finansal özgürlük olarak farklı alt kategorilere ayrılmış ve skorlanmıştır (Heritage Foundation, 2024). Ancak, alt kategorilerin hepsi tüm ülkeler için hesaplanmamıştır.

Ekonomik hayattaki liberalleşmenin bir kalkınma göstergesi olan gelir eşitsizliği üzerine etkilerinin açıklayıcı bir etki oluşturması için ekonomik özgürlük sürecini destekleyici bir faktör olarak demokrasi ve gelir düzeyi gibi etmenlerin de birlikte düşünülmesi ilişkilerin daha güçlü bir temelde araştırılması ve oluşacak muhtemel sonuçların tartışılabilmesi için sağlıklı olabilir. Bu doğrultuda ekonomik özgürlüğün bir destekleyicisi olarak demokrasi ve ekonomik özgürlük sürecinin etkilerinin bir yansıması olarak da düşünülebilecek kişi başına düşen gelir düzeyiyle oluşturulacak bir model ekonomik liberalleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerini araştırmak için katkı sağlayabilir.

Yukarıdaki bilgilerin ışığında çalışmanın amacı demokrasinin gelişimi, refah artışı ve ekonomik özgürlük gelişimine bağlı olarak gelir eşitsizliğinin ekonomik özgürlükten etkilenip etkilenmediğini ve etkileniyorsa ne yönde etkilendiğini araştırmaktır. Ekonomik özgürlük göstergesi The Heritage Foundation tarafından 1995 yılında hesaplanan ve The Wall Street Journal tarafından oluşturulmuş bir ekonomik özgürlük endeksi ve onun alt bileşenleri (Mülkiyet Hakları, Yolsuzluktan Korunma, Mali Özgürlük, Kamu Harcamaları, Emek Özgürlüğü, Parasal Özgürlük, Ticaret Özgürlüğü, Yatırım Özgürlüğü ve Finansal Özgürlük) ile Freedom House tarafından hesaplanmış demokrasi puanları kullanılacaktır. Refah artışının bir temsilcisi olarak kişi başına düşen gelir düzeyi, ekonomik özgürlük ve demokrasi puanı gibi değişkenlerin gelir eşitsizliği üzerine etkileri çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Uygulama aşamasında temel sınıma testlerine bağlı olarak modelde yer alan farklı ekonomik yapı ve gelir düzeyine bağlı ülkeleri gelir eşitsizlik düzeyine göre ayırtmak ve buna bağlı olarak daha sonuçların daha güçlü iddialara sahip olması arzu edilmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında çalışmanın temel motivasyonunu ekonomik liberalleşme sürecini etkileyen birtakım faktörlerin bir kalkınma göstergesi olan gelir dağılımı üzerine etkilerini araştırmaktır. Bu doğrultuda ekonomik özgürlük alt bileşenleri, demokrasi göstergesi ve kişi başına düşen gelir düzeyinin gelir dağılımı üzerine etkileri modelin temel unsurları olarak ön plana çıkmaktadır. Bilgilerden hareketle çalışmanın araştırma soruları şu şekilde ortaya çıkmıştır:

- i) Ekonomik özgürlük alt bileşenleri gelir eşitsizliğini istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde etkiler mi? Etki varsa bu etkinin yönü nedir?
- ii) Demokrasi gelir eşitsizliğini istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde etkiler mi? Etki varsa bu etkinin yönü nedir?

iii) Kişi başına düşen gelir düzeyi gelir eşitsizliğini istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde etkiler mi? Etki varsa bu etkinin yönü nedir?

Modelde yer alan değişkenlerden ekonomik özgürlüğün mülkiyet hakları dışında yer alan alt kategorilerinin gelir eşitsizliğini tüm kantil düzeyleri için iyileştirici, ancak mülkiyet haklarındaki iyileşmenin özellikle gelir dağılımının adil olmadığı ülkelerde gelirin belirli kesimlerin elinde toplanması nedeniyle iyileştirici yönde etki etmemesi beklenmektedir. Öte yandan demokrasi ve kişi başına gelir düzeyi artışının ise özellikle alt ve orta kantil düzeyleri için gelir eşitsizliğini iyileştirici yönde etki etmesi beklenmektedir.

Çalışmanın temel araştırma sorularına bağlı olarak değişkenler oluşturulmuş ve değişken oluşturulma sürecinde literatürde yer alan çalışmalardan yararlanılmıştır. Ekonomik özgürlük ve gelir dağılımı arasındaki ilişkilerin araştırılmasına yönelik literatüre katkı sağlayacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda literatürde konuyla ilgili önemli bir eksiklikten söz edilebilir. Nitekim ekonomik özgürlük kavramı özellikle Türkçe literatürde son dönemde ilgi görmeye başlamıştır. Yukarıdaki bilgilerden hareketle çalışmanın modeli:

$$\text{Gelir Eşitsizliği}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Kişi Başına Düşen Gelir}_{it} + \beta_2 \text{Demokrasi}_{it} + \theta X'_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

şeklinde ifade edilebilir. Modelde $\theta X'_{it}$ ifadesi ekonomik özgürlük indeksinin alt bileşenlerini ifade etmektedir. Ekonomik özgürlük alt bileşenlerinden mülkiyet hakları, iş özgürlüğü, yatırım özgürlüğü ve finansal özgürlük hem verilerine ulaşılabilmesi hem de modele uygunluğu nedeniyle modele dahil edilmiştir.

Modelde kullanılan verilerden gelir eşitsizliği Solt (2020) hesaplamalarından, kişi başına düşen gelir düzeyi dolar bazında 2015 sabit fiyatlarıyla dünya bankası verilerinden, demokrasi verileri Freedom House isimli kuruluşun hesaplamış olduğu katsayılarından, ekonomik özgürlük bileşenleri ise Heritage Foundation tarafından hesaplanan istatistiklerden elde edilmiştir. Demokrasi katsayısı 1 ile 7 puan arasında değerlendirilirken 1 puan ülkeler için en yüksek demokrasi düzeyine sahip rejimleri ifade ederken, 7 puan demokrasi seviyesinin düşük olduğu rejimleri göstermektedir. Çalışmanın verileri 1995-2020 dönemini kapsamaktadır. Veri setinin 1995-2020 arasında oluşturulmasının temel nedeni modelde yer alan ülkelerin gelir eşitsizliği ve ekonomik özgürlük temelinde ulaşılabilen en geniş veri seti aralığı olmasıdır. Veri temininde ekonomik özgürlük, demokrasi ve kişi başına düşen gelir düzeyinde yıl bazında sınırlama mevcut değilken, gelir eşitsizliği verilerinde yaşanan kısıtlılık araştırmanın kapsadığı zaman diliminin daha sınırlı kalmasına neden olmuştur. Veriler yıllık olarak modele dahil edilmiştir. Verilerden yalnızca kişi başına düşen gelir düzeyinin (2015 sabit fiyatlarıyla) doğal logaritmik formu alınmış, diğer değişkenler endeks olmaları ve görece daha düşük değerler içermeleri nedeniyle doğal logaritmik formları alınmamıştır. Modelde yer alan ülkeler Arjantin, Brezilya,

Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Çin, Endonezya, Gürcistan, Hindistan, Macaristan Malezya, Meksika, Romanya, Rusya, Şili, Tayland, Türkiye ve Ukrayna'dır. Modelde ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkeler yer alırken özellikle piyasa ekonomisine geçmiş ve ekonomik liberalleşme süreci devam eden ve aynı zamanda ekonomileri büyüme patikasında olan yüksek nüfuslu ülkelere ilave olarak 1990'lı yılların başında yıkılan ancak öncesinde farklı bir ekonomik rejime sahip olan Sovyetler Birliği etkisinde olan ülkeler de veri uygunluğuna bağlı olarak modele dahil edilmiştir.

Model oluşturulduktan sonra modele dair temel sına testleri uygulanacak ve tahmin sürecinde kantil regresyon analizi kullanılacaktır. Panel veri analizi için gelir eşitsizliğinin farklı boyutları ve farklı etkilerini değerlendirmeye olanak sağlayan yöntemlerden biri, panel kantil regresyon analizidir. Kantil regresyon analizi, ekonomik özgürlük bileşenleri, demokrasi puanı ve kişi başına düşen gelir düzeyinin gelir eşitsizliği üzerine dağılım etkilerini incelemek amacıyla kullanılmaktadır (Sini vd., 2022). Kantil regresyon bağımlı değişkenin koşullu bir dağılımını yansıttırmasının yanında; (Koenker ve Bassett, 1978), bağımlı değişkeni etkileyen bileşenlerin çıktısına sahip olma avantajı sağlayabilir (Eren, 2022). Kantil regresyon değişen varyans, yatay kesit bağımlılığı gibi durumlara karşı dirençlidir (Koenker ve Hallock, 2001). Kantil regresyon aykırı ve normal olmayan dağılımlara da direnç gösterebilir (Zhu vd., 2016). Bununla birlikte literatürde kantil regresyon yaklaşımını panel verilerle kullanan birçok çalışma bulunmaktadır. Özellikle son dönemde farklı kantil düzeyleriyle gözlemlenmemiş bireysel heterojenliği kontrol eden ve böylece bağımlı değişken faktörlerinin koşullu heterojen kovaryans etkilerini tahmin etmeyi mümkün kılan çalışmalar yapılmaktadır (Chen ve Lei, 2018). Karbon emisyonu modeli için oluşturulacak y_i 'nin x_i için şartlı kantili aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

$$Q_{y_i}(\tau|x_i) = x_i\beta_\tau \quad (2)$$

$Q_{y_i}(\tau|x_i)$ bağımlı değişkenin " τ " . kantilini ifade etmektedir. $x_i\beta_\tau$. Kantilin t yılında i ülkesi için açıklayıcı değişkenlerin vektörünü ifade etmektedir (Wu vd., 2018). Kantil regresyon hem normal dağılıma sahip olmayan hem de heterojen bir panel yapısı için farklı kantil düzeylerinde tahmin sonuçları oluşturarak, değişkenler arası ilişkilerin araştırılmasında önemli avantajlar sağlamaktadır. Devam eden aşamada seriler arası temel sına testleri, yatay kesit bağımlılığı testi, birim kök testi ile kantil regresyon testiyle tahminler yapılarak seriler arası ilişkiler değerlendirilecektir.

4. BULGULAR

Bulgular aşamasında ilk olarak tanımlayıcı istatistiklere ait sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Min	Maks	Ort	Std. Sapma	Skewness	Kurtosis
Gelir Eşitsizliği	23.8	53.9	38.913	7.350	-0.352	2.216
Mülkiyet Hakları	15	90	49.904	18.185	0.326	2.478
Finansal Özgürlük	20	90	51.470	16.326	0.178	2.296
Yatırım Özgürlüğü	15	90	54.524	17.493	-0.193	1.946
Kişi Başına Gelir	6.426	9.913	8.654	0.756	-0.851	2.949
Demokrasi	1	7	3.187	1.416	0.470	2.534

Modelde yer alan ekonomik özgürlük bileşenleri, kişi başına düşen gelir düzeyi, demokrasi katsayısı değişkenlerinin içerdiği tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre, en yüksek değerleri ekonomik özgürlük alt bileşenlerinden mülkiyet hakları, finansal özgürlük ve yatırım özgürlüğüne aittir. En düşük değer ise demokrasi katsayısında gerçekleşmiştir. Serilerin ortalama değerleri birbirine yakın gerçekleşmişken, benzer durum çarpıklık ve basıklık değerlerini gösteren Skewness ve Kurtosis test istatistikleri için de geçerlidir. Tablo 2’de korelasyon matrisi yer almaktadır.

Tablo 2: Korelasyon Matrisi

Değişkenler	Gelir Eşitsizliği	Mülkiyet Hakları	Finansal Özgürlük	Yatırım Özgürlüğü	Kişi Başına Gelir	Demokrasi
Gelir Eşitsizliği	1.0000					
Mülkiyet Hakları	0.1061	1.0000				
Finansal Özgürlük	-0.2342	0.5555	1.0000			
Yatırım Özgürlüğü	-0.1061	0.5984	0.6627	1.0000		
Kişi Başına Gelir	-0.1030	0.3669	0.5093	0.4159	1.0000	
Demokrasi	0.1974	-0.3737	-0.4923	-0.4918	-0.3384	1.0000

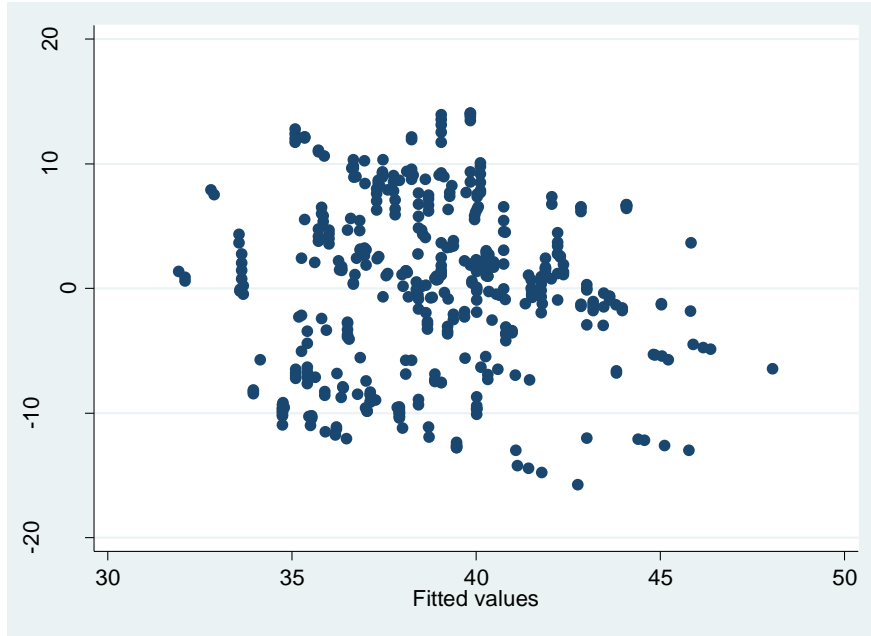
Tablo 2 sonuçlarına göre, değişkenler arası en yüksek korelasyon ilişkisi beklendiği üzere finansal özgürlük ve yatırım özgürlüğü arasındadır. Finansal özgürlüklerin yüksek olduğu toplumlarda yatırım eğiliminin de yüksek olması beklenebilir. Öte yandan demokrasi, kişi başına düşen gelir düzeyi ve finansal özgürlüklerle yatırım özgürlüğü arasındaki korelasyon ilişkilerinin de güçlü olması değişkenlerin birbirleriyle doğrudan ilişkili olduklarını göstermektedir. Bununla beraber, demokrasi katsayısı düştükçe demokrasi artışı ve diğer değişkenler arası ilişkilerin pozitif yönlü olması ekonomik liberalleşmenin kişi başına gelir düzeyi ve demokrasiyle önemli ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir. Tablo 3’te

değişkenler arası çoklu doğrusal bağlantı ilişkilerini gösteren Variance Inflation Factor (VIF) testi ve otokorelasyon testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3: VIF (Variance Inflation Factor) Testi

Değişkenler	VIF	1/VIF	Otokorelasyon
Finansal Özgürlük	2.22	0.451062	
Yatırım Özgürlüğü	2.18	0.458741	F(1,16) = 336.370
Mülkiyet Hakları	1.69	0.592060	Prob > F = 0.0000
Demokrasi	1.42	0.701821	
Kişi Başına Gelir	1.39	0.719819	
Ortalama VIF	1.78		

VIF testi sonuçlarına göre, modelde ortalama VIF değeri 1.78 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre değişkenlerin VIF istatistikleri 5'ten küçük olduğu için seriler arasında herhangi bir çoklu doğrusal bağlantı sorunu bulunmadığı ifade edilebilir. Aynı zamanda seriler arası otokorelasyon sorunu bulunmadığını iddia eden “ H_0 : Seriler arası birinci dereceden otokorelasyon sorunu bulunmamaktadır” hipotezi prob. değerinin 0.05'ten küçük olması nedeniyle reddedilmiş ve serilerde otokorelasyon bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma yatay kesit bağımlılığı sınamasıyla devam etmektedir. Grafik 1'de serilerin kalıntı dağılımı gözlenmektedir. Tablo 4'te ise yatay kesit bağımlılığı test sonuçları yer almaktadır.

Grafik 1: Kalıntıların Dağılımı

Tablo 4: Yatay Kesit Bağımlılığı Test Sonuçları

Değişkenler	Breusch-Pagan LM	Pesaran LM	scaled	Bias-corrected scaled LM	Pesaran CD
Gelir Eşitsizliği	1748.736***	97.78649***		97.44649***	4.518094***
Mülkiyet Hakları	1144.468***	61.14738***		60.80738***	18.94991***
Finansal Özgürlük	762.9751***	38.01595***		37.67595***	0.266050
Yatırım Özgürlüğü	774.6401***	38.72324***		38.38324***	9.720772***
Kişi Başına Gelir	2878.378***	166.2811***		165.9411***	53.34285***
Demokrasi	1017.875***	53.47155***		53.13155***	18.86345***

***,**, * sırasıyla istatistiksel olarak %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir

Yatay kesit bağımlılığı test sonuçlarına göre, yatay kesit bağımlılığının bulunduğunu iddia eden “ H_0 : Seriler arasında yatay kesit bağımlılığı bulunmamaktadır” hipotezi serilerin test istatistikleri %1 anlamlılık düzeyinde geçerli olduğundan reddedilmiştir. Buna göre, seriler arasında yatay kesit bağımlılığı bulunduğu ifade edilebilir. Sonuçtan hareketle kesitlerde meydana gelebilecek bir çok diğer kesitleri de etkileyecektir. Serilerde yatay kesit bağımlılığına bağlı olarak birim kök sınamaları da değişkenlik gösterecektir. Yatay kesit bağımlılığı bulunduğu durumlarda ikinci nesil birim kök testi sınamaları kullanılacaktır. İkinci nesil birim kök testlerinden Pesaran (2007) tarafından geliştirilen Cross Section Augmented Im-Pesaran-Shin (CIPS) birim kök testi mevcuttur. Tablo 5’te CIPS birim kök testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5: CIPS Panel Birim Kök Testi Sonuçları

	Sabitli		Sabitli ve Trendli			
	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)		
Gelir Eşitsizliği	-1.147	-2.416	-2.096	-3.446		
Mülkiyet Hakları	-1.971	-4.586	-2.636	-4.673		
Finansal Özgürlük	-2.105	-4.594	-2.610	-4.747		
Yatırım Özgürlüğü	-2.122	-4.963	-2.712	-5.115		
Kişi Başına Gelir	-2.056	-3.510	-2.341	-3.636		
Demokrasi	-1.870	-5.172	-2.708	-5.292		
Kritik Değerler	%10 -2.11	%5 -2.2	%1 -2.38	%10 -2.63	%5 -2.72	%1 -2.88

CIPS birim kök testi sonuçlarına göre, tüm değişkenler için istatistiksel olarak %5 anlamlılık seviyesinde hem sabitli hem de sabitli ve trendli modellerde I(0) düzeyinde birim kök bulunduğu söylenebilir. Değişkenlerin sabitli, sabitli ve trendli modelleri için birinci farkları alındığında serilerin istatistiksel olarak %5 anlamlılık seviyesinde durağan hale geldiği I(1) gözlenmektedir. Buna göre, tüm değişkenler istatistiksel olarak %5 anlamlılık seviyesinde durağan hale geldiğinden serilerin birim kök içerdiği ve aynı düzeyde durağanlaştığından serilerin kantil regresyon testi için uygun olduğu ifade edilebilir. Kantil regresyon farklı seviyelerdeki bağımlı

değişkenin farklı kantil düzeylerinde tahminini yaparak seriler arası ilişkileri her bir kantil düzeyinde yansıtmaktadır (Gültekin vd., 2023). Tablo 6’da kantil regresyon test sonuçları yer almaktadır:

Tablo 6: Kantil Regresyon Test Sonuçları

	(1)	(2)	(3)	(4)
Değişkenler	q20	q40	q60	q80
Mülkiyet Hakları	0.00277* (0.00145)	0.00311*** (0.00118)	0.00370*** (0.000795)	0.00278*** (0.000488)
Yatırım Özgürlüğü	0.000830 (0.00129)	-0.000866 (0.000940)	-0.000551 (0.000742)	-0.00213** (0.000948)
Finansal Özgürlük	-0.00598*** (0.00137)	-0.00340* (0.00182)	-0.00186 (0.00126)	-0.00161* (0.000957)
Kişi Başına Düşen Gelir	-0.0339 (0.0268)	-0.0440* (0.0225)	-0.00758 (0.0140)	-0.0183** (0.00913)
Demokrasi	0.0519*** (0.0145)	0.0253** (0.0118)	-0.00653 (0.00768)	0.0219*** (0.00541)
Sabit	3.527*** (0.236)	3.841*** (0.153)	3.817*** (0.0982)	3.757*** (0.0684)
Gözlem Sayısı	442	442	442	442

***,**, * sırasıyla istatistiksel olarak %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir

Kantil regresyon test sonuçlarına göre, mülkiyet hakları tüm kantil düzeylerinde gelir eşitsizliğini artırıcı yönde etki ederken, yatırım özgürlüğü yalnızca q80 kantil düzeyinde gelir eşitsizliğini azaltıcı etki oluşturmuştur. Finansal özgürlük q60 dışındaki tüm kantil düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı ve gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde etki içermektedir. Kişi başına düşen gelir düzeyi yalnızca q40 ve q80 kantil düzeyleri için üretilen sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı iken, bu sonuçlar gelir eşitsizliğini azaltıcı yöndedir. Demokrasi katsayısındaki artış açısından ise yapılacak değerlendirmede ülkelerdeki demokratik yönetim anlayışının bozulmasının gelir eşitsizliğini artırıcı etki yaptığı gözlenmektedir. Daha yaygın bir demokrasi anlayışının ele alınan ülkelerde gelir eşitsizliğini (q60 hariç) azalttığı ifade edilebilir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Ekonomik özgürlük, demokrasi ve refah artışının bir temsilcisi olarak kişi başına düşen gelir artışının gelir eşitsizliği üzerine etkilerinin araştırıldığı çalışmada temel sına testlerine bağlı olarak kantil regresyon tahmin testi kullanılmış ve değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, tüm kantil düzeylerinde mülkiyet hakları Gini katsayısını artırarak gelir eşitsizliğini artırıcı yönde etki ederken, yatırım özgürlüğü üst kantil grubunda yani gelir eşitsizliğinin görece yüksek olduğu ülkelerde gelir eşitsizliğini azaltıcı etki oluşturmuştur. Finansal özgürlük ise alt, alt orta ve üst kantil grubunda Gini katsayısını azaltarak gelir eşitsizliğinin azalmasına katkı sağlamıştır. Kişi başına düşen gelir artışı alt orta ve üst kantiller için istatistiksel olarak anlamlı ve gelir eşitsizliğini azaltıcı bir etki oluştururken, kişi başına düşen gelir artışı genel refah artışı kapsamında değerlendirildiğinde özellikle gelir eşitsizliğinin görece yüksek olduğu toplumlarda gelir artışının topluma yansımaları gelir eşitsizliğinin azalması yönünde katkı sağlayacaktır. Demokrasi katsayısı ise alt, alt orta ve üst kantil düzeylerinde gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde etki etmiştir. Bu durum birçok kantil düzeyinde demokrasiye yönelik uygulamaların gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde etki edeceğini göstermektedir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, genel olarak ekonomik özgürlük ve demokrasideki iyileşme olanaklarına bağlı gelir eşitsizliğinde azalmanın meydana gelebileceği söylenebilir. Ekonomik özgürlükleri destekleyen kurumların gelişmesine katkı sağlayacak politikalarla birlikte gelir düzeyi artışları, gelişmekte olan birçok ülke için gelir eşitsizliğini azaltıcı etki oluşturabilir. Aynı zamanda piyasaya ekonomik özgürlükleri artırıcı yönlü destekler (vergi ve yatırım avantajları, sübvansiyon, teknik destek vb. politikalar) daha yüksek bir fırsat eşitliği için zemin oluşturacak ve ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerine katkı sağlayacaktır.

Demokrasi ve refah artışı gibi ekonomik gelişim süreciyle doğrudan ilişkili unsurlardaki pozitif yönlü gelişimlerin gelir eşitsizliğini azaltması da toplumların hem bugün hem de gelecek nesillerin refah seviyesi daha yüksek ekonomilerde yaşayabilmeleri adına demokrasi taleplerini güçlendirecek atılımlar oluşturulması adına önem taşımaktadır. Daha gelişmiş bir demokrasi anlayışı, ekonomik özgürlük artışı ve buna bağlı olarak daha yüksek bir gelir düzeyi hem daha yüksek bir refah düzeyi hem de adil gelir dağılımı açısından gelişmekte olan ülkelere ekonomik kalkınma sürecinde önemli avantajlar sağlayacaktır.

Çalışmanın bulguları Alesina ve Rodrik (1991), Berggren (1999), Erkuş vd. (2016) ve Huynh (2024) sonuçlarıyla uyumludur. Çalışmanın gelir eşitsizliği ve ekonomik özgürlük ilişkileri temelinde literatüre katkı yapması ve gelecekte konuyla ilgili daha kapsamlı araştırma yapacak çalışmalara katkı sağlaması arzu edilmektedir.

Etik Beyan

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen tüm kurallara uyulduğu beyan edilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Araştırmanın etik kurul izni gerektirmeyen araştırmalardan olduğu beyan edilmiştir.

Çıkar Çatışması ve Finansal Katkı Beyanı

Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması ve finansal katkı beyan edilmemiştir.

KAYNAKÇA

- Alesina, A. ve Rodrik, D. (1991). Distributive Politics and Economic Growth. *National Bureau of Economic Research Working Paper Series*, No.3668. <http://doi.org/10.3386/w3668>
- Apergis, N., Dinçer, O. ve Payne, J. (2014). Economic freedom and income inequality revisited: Evidence from a panel error correction model. *Contemporary Economic Policy*, 32 (1), 67-75.
- Apergis, N. (2015). Economic freedom and income inequality: Further evidence from 58 countries in the long-run. *Financial Theory and Practice*, 39(4), 349-370.
- Apergis, N. ve Cooray, A. (2017). Economic freedom and income inequality. *The Manchester School*, 85, 88-105.
- Bennett, D. L. ve Nikolaev, B. (2017). On the ambiguous economic freedom–inequality relationship. *Empir Econ*, 53, 717-754.
- Berggren, N. (1999). Economic freedom and equality: Friends or foes?. *Public Choice*, 100, 203-223.
- Carter, J. R. (2006). An empirical note on economic freedom and income inequality. *Public Choice*, 130, 163-177.
- Chen, W. ve Lei, Y. (2018). The impacts of renewable energy and technological innovation on environment-energy-growth nexus: New evidence from a panel quantile regression, *Renewable Energy*, 123, 1–14.
- De Soysa, I., ve Vadlamannati, K. C. (2023). Free market capitalism and societal inequities: Assessing the effects of economic freedom on income inequality and the equity of access to opportunity, 1990–2017. *International Political Science Review*, 44(4), 471-491. <https://doi.org/10.1177/01925121211039985>
- Eren, M. (2022). Different impacts of democracy and income on carbon dioxide emissions: Evidence from a panel quantile regression approach. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 71439–71459.
- Erkuş, S., Akın, C. S. ve Akar, B. G. (2016). Demokrasi ve Ekonomik Özgürlüğün Gelir Dağılımı Üzerine Olan Etkisi. 5. *International Conference on Economics*, (ICE-TEA 2016) 22.10.2016.

- Graafland, J., Lous, B. (2018). Economic freedom, income inequality and life satisfaction in OECD countries. *J Happiness Stud*, 19, 2071–2093. <https://doi.org/10.1007/s10902-017-9905-7>
- Gültekin, Ö. F., Sayar, R., ve Ari, Y. O. (2023). Socio-economic determinants of environmental degradation: empirical evidence for the environmental Kuznets Curve. *Economics and Business Review*, 9(3), 66-97.
- Huynh, C. M. (2024). Economic freedom, economic development and income inequality in Asia: an analysis from the Kuznets curve perspective. *Journal of the Asia Pacific Economy*, 29(2), 443–462. <https://doi.org/10.1080/13547860.2022.2094644>
- Karakotsios, A., Katrakilidis, C., Dimitriadis, D., ve Christoforidis, T. (2020). Examining the relationship between income inequality, taxation and economic freedom: A panel cointegration approach. *Economics and Business Letters*, 9(3), 206–215. <https://doi.org/10.17811/ebl.9.3.2020.206-215>
- Koenker, R., ve Bassett, G. (1978). Regression quantiles. *Econometrica*, 46(1), 33–50.
- Koenker, R., ve Hallock, K. F.(2001). Quantile regression. *Journal of Economic Perspectives*, 15(4), 143–156.
- Konu, A. (2017). Gelir dağılımı eşitsizliği ve ekonomik özgürlük ilişkisi: OECD ülkeleri için ampirik bir değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(4), 928-936.
- Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. *The American Economic Review*, 45(1), 1–28. <http://doi.org/10.2307/2118443>
- Perez-Moreno A. ve Angulo-Guerero, M. J. (2016). Does economic freedom increase income inequality? Evidence from the EU Countries. *Journal of Economic Policy Reform*, 1-21.
- Pesaran, M. H. (2007). A simple panel unit root test in the presence of cross-section dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22(2), 265–312. <http://www.jstor.org/stable/25146517>
- Scully, G. W. (2002). Economic freedom, government policy and the trade-off between equity and economic growth. *Public Choice*, 113, 77-96
- Sini, S., Abdul-Rahim, A. S., Chin, L., Said, R., ve Sulaiman, C. (2022). Natural resources impact on capital flow and conflict relationship in Africa: A novel insight from GMM and quantile regression. *Resources Policy*, 78, 102791. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2022.102791>
- Simpson, M. (1990). Political rights and income inequality: A cross-national test. *American Sociological Review*, 55(5), 682–693.
- Solt, F. (2020). Measuring income inequality across countries and over time: The standardized world income inequality database. *Social Science Quarterly*, 101(3), 1183-1199.

- Wu, D., Lin, J. C., Fasoli, B., Oda, T., Ye, X., Lauvaux, T., Yang, E. A., ve Kort, E. A. (2018). A Lagrangian approach towards extracting signals of urban CO₂ emissions from satellite observations of atmospheric column CO₂ (XCO₂): X -Stochastic Time-Inverted Lagrangian Transport model("X-STILT v1"). *Geoscientific Model Development*, 11(12), 4843–4871.
- Zhu, H., Duan, L., Guo, Y. ve Yu, K. (2016). The effects of FDI, economic growth and energy consumption on carbon emissions in ASEAN-5: Evidence from panel quantile regression. *Economic Modelling*, 58, 237–248.
- https://static.heritage.org/index/pdf/2024/2024_indexofeconomicfreedom.pdf
(Erişim Tarihi 25.04. 2024)